

У складу са тачком 8 члана 6 Пословника о раду Етичког одбора Института друштвених наука из 2020. године, председник Етичког одбора на крају пословне године доставља директору Института:

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЕТИЧКОГ ОДБОРА ИНСТИТУТА ДРУШТВЕНИХ НАУКА ЗА 2023. ГОДИНУ

Увод

Научно веће Института друштвених наука је 2020. године усвојило Етички кодекс (доступно на линку: <http://idn.org.rs/wp-content/uploads/2020/07/Eticki-kodeks-1.pdf>) и основало је Етички одбор Института друштвених наука с циљем да осигура да се током свих фаза истраживања, која се по правилу покрећу ради општег добра и откривања научне истине, спрече и одстрани злоупотребе које могу проузроковати штету по људе, друштво, науку и Институт. Доносећи Етички кодекс Научно веће Института је обавезало своје научнике и сараднике да се придржавају правила добре научне праксе и уједно утврђује правила и начине како би предупредило, елиминисало и санкционисало недолично понашање и могуће злоупотребе. Такође, настојећи да обезбеди највише стандарде са спровођење истраживања и заштиту права запослених и сарадника Института директор Института је 2020. године донео Правилник којим је уређена заштита података о личности (доступно на линку: <http://idn.org.rs/wp-content/uploads/2020/07/Pravilnik-o-zastiti-podataka-o-licnosti.pdf>).

Одлуком директора Института друштвених наука о образовању Етичког одбора из 2020. године за чланове Етичког одбора су именовани проф. др Војин Ракић, др Жељка Бутуровић и др Мирко Благојевић из Института друштвених наука и доц. др Ђорђе Кривокапић, Факултет организационих наука и проф. др Жарко Требјешанин, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду у пензији, а за секретарку је именована Ивана Стјеља. На конститутивној седници Етичког одбора одржаној 27. јула 2020. године за председника Етичког одбора изабран је проф. др Војин Ракић, а др Жељка Бутуровић за заменицу председника.

У 2023. години није било измена у вези са саставом Етичког одбора, као ни измена и допуна наведених аката које Етички одбор примењује у свом раду.

Активности Етичког одбора у 2023. години

У 2023. години је одржано пет седница Етичког одбора и све су биле одржане путем средстава електронске комуникације, будући да Пословник о раду Етичког одбора предвиђа ту могућност. Наиме, у 2023. години одржане су следеће седнице:

1. Десета седница Етичког одбора – 6. марта 2023. године у 12 часова
2. Једанаеста седница Етичког одбора - 31. мај 2023. године у 12 часова
3. Дванаеста седница Етичког одбора – 7. јул 2023. године у 12 часова
4. Тринаеста седница Етичког одбора – 8. новембар 2023. године у 12 часова
5. Четрнаеста седница Етичког одбора – 15. новембар 2023. године у 12 часова

Етички одбор је у 2023. години донео укупно четири одлуке и једно мишљење, и то:

На Десетој седници донета је једна одлука, по захтеву који је поднео др Владимир Ментус у вези са спровођењем истраживања у оквиру пројекта *Measuring impact in youth work – mission (im)possible*. Етички одбор је утврдио да нема етички спорних елемената у наведеном истраживању и једногласно усвојио одлуку о давању етичке сагласности за спровођење истраживања.

На Једанаестој седници донета је једна одлука. Виша научна сарадница у Институту друштвених наука др Сузана Игњатовић је дана 19. маја 2023. године поднела захтев Етичком одбору Института друштвених наука ради одлучивања о давању етичке сагласности за спровођење истраживачких студија у оквиру програма „Индивидуална и друштвена релевантност религије у савременој Србији“. Током дискусије на седници је утврђено је да је приликом спровођења истраживања важно узети у обзир друштвени контекст и догађања у школама у претходном периоду, сходно чему је неопходно да постоји висока транспарентност према родитељима. Утврђено је и да у оквиру Етичког одбора постоји експертиза у области прикупљања података од малолетника, те да се подносилац може увек обратити за савет или помоћ, као и да Етички одбор инсистира да се истраживачи приликом истраживања строго придржавају законских норми. Након разматрања захтева утврђено је да предложено истраживање испуњава етичке стандарде, уз ограду да је неопходно строго узети у обзир све горенаведено. Донета је одлука о давању етичке сагласности за спровођењем истраживачких студија у оквиру програма „Индивидуална и друштвена релевантност религије у савременој Србији“ са три гласа ЗА и једним УЗДРЖАНИМ.

На Дванаестој седници донета је такође једна одлука. Марина Будић, истраживачица приправница у Институту друштвених наука је дана 26. јуна 2023. године поднела захтев Етичком одбору Института друштвених наука ради одлучивања о давању етичке сагласности за подношење предлога пројекта *Generative AI in Serbian Academia: Current Usage, Ethical Implications, and Regulatory Gaps (GENAI)* Фонду за науку у оквиру програма ПРОМИС. Након разматрања захтева једногласно је утврђено да нема етички спорних елемената у предметном предлогу пројекта.

На Тринаестој седници Етички одбор је усвојио једно мишљење, након што је разматран захтев који је поднела др Весна Лукић 6. новембра 2023. године, а ради спровођења упитника

**ИНСТИТУТ
ДРУШТВЕНИХ НАУКА**
Институт од националног значаја
за Републику Србију

у оквиру пројекта *International Student Migration in the Serbian Context and (Re)Construction of Identity: Main Issues and Inputs for Policy Making (IS-MIGaIN)*, финансираног од стране Фонда за науку Републике Србије. Чланови Етичког одбора су након разматрања захтева и пропратне документације утврдили да је потребно предузети следеће мере, како не би било етичких сметњи за спровођење упитника: 1) Потребно је да подносиатељка захтева Етичком одбору достави изјаву којом потврђује да приликом спровођења истраживања неће постојати могућност да се идентификују лица која су попунила упитник, односно да ће анонимност бити осигурана; 2) Потребно је изменити уводни текст упитника, и то: 1) потребно је јасно навести да се неће обрађивати подаци о личности; 2) потребно је навести да је осигурана анонимност, да ће подаци бити поверљиво третирани и да нико други неће имати приступ подацима; 3) потребно је обрисати део који се односи на Повереника: „Национална институција одговорна за заштиту података: Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, www.poverenik.rs/sr“; 3) Потребно је уклонити следећа питања из анкете за повратнике питања: А3; Б10 (само отворени део питања) и Б11, како би се избегла могућност идентификације испитаника или их преформулисати на начин да се избегне могућност идентификације; 4) Потребно је уклонити следећа питања из анкете за студенте у иностранству: А3; Б9 (само отворени део питања) и Б10, како би се избегла могућност идентификације испитаника или их преформулисати на начин да се избегне могућност идентификације. Након што наведене мере буду предузете и подносиатељка о томе обавести Етички одбор, захтев о давању етичке сагласности ће бити поново разматран на електронској седници Етичког одбора.

На **Четрнаестој седници Етички одбор** је одлучивао након што је Др Весна Лукић 13. новембра 2023. године доставила измењене упитнике и осталу документацију наведену у Мишљењу које је усвојено на претходној седници, те је Етички одбор утврдио је да нема етички спорних елемената за спровођење упитника и једногласно донео одлуку о давању етичке сагласности.

ПРЕДСЕДНИК ЕТИЧКОГ ОДБОРА
ИНСТИТУТА ДРУШТВЕНИХ НАУКА

др Војин Ракић, научни саветник

У Београду, 26. децембар 2023. године